

*Załącznik
do Uchwały Nr XIV/64/2015
Rady Gminy Godkowo
z dnia 18 grudnia 2015 roku*

GMINNY

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

GMINY GODKOWO na 2016 rok

WSTĘP

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.) nakłada na władze gminy zadania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z zażywania narkotyków, jak również innych środków psychoaktywnych.

Zażywanie środków psychoaktywnych stanowi problem społeczny, będący wyzwaniem cywilizacyjnym o zasięgu globalnym. Dlatego istotnym jest podejmowanie działań zmierzających do zwalczania i zapobiegania narkomanii jak i innych uzależnień, szczególnie wśród ludzi młodych.

Program Przeciwdziałania narkomanii jest propozycją spójnego systemu działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami i działań naprawczych, zmniejszających problemy aktualnie występujące.

I. Diagnoza problemów narkomanii

1. Młodzież a substancje psychoaktywne

Ośrodek Profilaktyki i Edukacji Społecznej w Elblągu przeprowadził we wrześniu 2015 r. badanie diagnostyczne w placówkach oświatowych na terenie Gminy Godkowo wśród uczniów klas VI szkół podstawowych oraz klasy I i III Gimnazjum. Celem badań była diagnoza środowiska szkolnego w obszarze problemów sięgania po środki psychoaktywne w tym alkohol i tytoń.

Rozpowszechnienie palenia tytoniu było badane w dwóch wymiarach czasowych – całego życia respondenta oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Pierwszy z nich pozwala na ustalenie zasięgu zjawiska eksperymentowania z tą substancją, tzn. podejmowania prób palenia tytoniu. Drugi przydatny jest do uchwycenia rozmiarów grupy aktualnie palących, a także palących okazjonalnie lub regularnie.

Porównanie wyników niepalenia papierosów w perspektywie czasowej.

	Szkoła Podstawowa VI klasa		Gimnazjum KI I		Gimnazjum KI III	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Nigdy nie paliłem w ciągu życia	23	85,20	6	35,29	2	11,76
Nigdy nie paliłem w ciągu ostatnich 30 dni	26	96,30	14	82,35	11	64,71

Wyraźnie widać, iż próby palenia papierosów nasilają się z wiekiem. Różnica między ostatnim miesiącem, a całym życiem w przypadku szkoły podstawowej jest niewielka, natomiast w III klasie Gimnazjum różnica jest istotna.

Dane na temat doświadczeń z paleniem tytoniu zebranych na przestrzeni całego życia zawiera poniższa tabela.

Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

	Szkoła Podstawowa VI klasa		Gimnazjum Kl I		Gimnazjum Kl III	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Nigdy nie paliłem	23	85,20	6	35,29	2	11,76
1-2 razy	3	11,10	4	23,53	7	41,18
3-5 razy	0	0,00	2	11,76	3	17,65
6-9 razy	0	0,00	2	11,76	2	11,76
10-19 razy	0	0,00	0	0,00	1	5,88
20-39 razy	0	0,00	1	5,88	0	0,00
40 razy i więcej	1	3,70	2	11,76	2	11,76

Palenie papierosów rozpowszechnione jest przede wszystkim w szkołach gimnazjalnych. W trzeciej klasie Gimnazjum „nigdy nie paliło tylko 11,76 %.

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

Poniżej rozkład wyników sięgania po środki psychoaktywne.

Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregośkolwiek z podanych niżej środków?					
a) Marihuana i haszysz				N=61	%
	Nie, nigdy			58	95,08
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			1	1,64
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			1	1,64
	Tak, kiedykolwiek w życiu			1	1,64
b) Substancje wziewne				N=61	%
	Nie, nigdy			59	96,72
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			1	1,64
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			1	1,64

c) Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza					N=61	%
	Nie, nigdy				57	93,44
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				4	6,56
d) Amfetamina					N=61	%
	Nie, nigdy				60	98,36
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				1	1,64
e) LSD lub inne halucynogeny					N=61	%
	Nie, nigdy				61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				0	0,00
f) Crack					N=61	%
	Nie, nigdy				61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				0	0,00
g) Kokaina					N=61	%
	Nie, nigdy				60	98,36
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				1	1,64

h) Relewin					N=61	%
	Nie, nigdy				61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				0	0,00
i) Heroina					N=61	%
	Nie, nigdy				60	98,36
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				1	1,64
j) Ecstasy					N=61	%
	Nie, nigdy				61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				0	0,00
k) Grzyby halucynogenne					N=61	%
	Nie, nigdy				59	96,72
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				1	1,64
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				1	1,64
l) GHB					N=61	%
	Nie, nigdy				61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni				0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy				0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu				0	0,00

m) Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki				N=61	%
	Nie, nigdy			61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			0	0,00
n) Alkohol razem z tabletkami				N=61	%
	Nie, nigdy			59	96,72
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			2	3,28
o) Alkohol razem z marihuaną				N=61	%
	Nie, nigdy			59	96,72
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			2	3,28
p) Sterydy anaboliczne				N=61	%
	Nie, nigdy			61	100
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			0	0,00
r) „tzw. Dopalacze”				N=61	%
	Nie, nigdy			59	96,72
	Tak, w czasie ostatnich 30 dni			0	0,00
	Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy			0	0,00
	Tak, kiedykolwiek w życiu			2	3,28

Do braku kontaktu z narkotykami najczęściej przyznają się uczniowie szkół podstawowych – informują o kontakcie z tabletkami bez przepisu lekarza. W Gimnazjum liczba osób sięgających po środki psychoaktywne zwiększa się.

Jeżeli młodzież już sięga po substancje psychoaktywne to najczęściej po:

- leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza – **6,56%**
- marihuana i haszysz – **4,92 %**
- dopalacze – **3,28 %**

Najczęściej narkotyki rozprowadzane są podczas wspólnego brania. Dotyczy to przede wszystkim starszej młodzieży. Młodszy zaopatrują się u starszych kolegów – natomiast starsi uczniowie biorą wśród przyjaciół.

Według respondentów najłatwiej kupić środki psychoaktywne w mieszkaniu diler (8,57 %), na ulicy, w parku (7,14), na dyskotecę, w barze (5,71%), a także na terenie szkoły (4,28 %). Zdecydowana większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia są osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub lekami bez przepisu lekarza.

REASUMUJĄC:

DZIECI I MŁDZIEŻ W GMINIE GODKOWO MA ZNIKOMY KONTAKT ZE ŚRODKAMI PSYCHOAKTYWNYMI.

2. Rodzice a używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież

Wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie najważniejsza rola przypada rodzinie. Także w kwestii używania substancji rodzina, a szczególnie rodzice mogą mieć decydujący wpływ. Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do alkoholu i innych substancji może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi, a odpowiednio realizowana strategia wychowawcza może zapobiec podejmowaniu i ponawianiu doświadczeń z substancjami. Zasady ustalone przez rodziców, oraz wsparcie emocjonalne udzielane dzieciom ma ogromny wpływ za zmniejszenie ryzyka sięgania po środki psychoaktywne przez dzieci.

Niepokojące jest to, że zgodnie z przeprowadzonym badaniem prawie co piąty respondent żyje w środowisku rodzinnym, gdzie nie obowiązują żadne zasady dotyczące tego co dzieci mogą robić poza domem (**18,03%**), a tylko **13,11 %** informuje, iż rodzice określili ściśle zasady co mogą robić poza domem. Wsparcie emocjonalne w sytuacjach kryzysowych ze strony rodziców, dzieci otrzymują prawie zawsze (**57,38%**), często (**21,31 %**), czasami (**13,11%**) /patrz Raport z badań/.

Mając na uwadze powyższe wyniki badań, w programie przeciwdziałania narkomanii na 2016 rok należy zaproponować następujące strategie profilaktyczne:

Strategie wiodące:

- 1) trening umiejętności życiowych
- 2) edukacja normatywna
- 3) praca z rodzicami

Strategie uzupełniające:

- 1) edukacja rówieśnicza
- 2) przekaz informacji
- 3) organizacja wolnego czasu – zajęcia pozalekcyjne oraz planowe, aktywne działania na świetlicach wiejskich.

3. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Lp.	Dane	2013 rok	2014 rok
1.	Liczba rodzin objętych pomocą (ogółem)	251	253
	-ilość osób w tych rodzinach	718	719
2.	Liczba rodzin z problemem narkomanii objęta pomocą	0	0
	- ilość osób w tych rodzinach	0	0

Analizując dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej można zaobserwować, że wśród rodzin objętych pomocą społeczną nie występują rodziny z problemem narkomanii.

3. Dane Komisariatu Policji w Pasłęku na temat ujawnionych zdarzeń z udziałem narkotyków/dopalaczy na terenie Gminy Godkowo

Według danych uzyskanych z Policji na dzień 15.12.2015 r. nie ujawniono zdarzeń na terenie Gminy Godkowo z udziałem narkotyków.

W 2014 roku natomiast wykryto na terenie Gminy plantację konopi indyjskiej, właścicielem której okazał się mieszkaniec Olsztyna.

II. Cel główny, cele strategiczne, cele szczegółowe i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania narkomanii na 2016 rok

1. Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie zjawisku narkomanii oraz problemom jej towarzyszącym na terenie Gminy Godkowo.

2. Cele strategiczne:

- 1) Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień, w tym narkomani.
- 4) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w tym narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, wdrażanie programów profilaktycznych.

3. Cele szczegółowe

1) Zapewnienie dostępności pomocy osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy, pomocy psychologicznej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.

Zadania:

- a) kontynuowanie pełnienia dyżuru przez terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- b) udzielanie porad przez prawnika.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych konsultacji przez terapeutę,
- liczba udzielonych porad i konsultacji przez prawnika
- liczba osób zgłaszających się po pomoc.

2) Wprowadzanie atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego dla społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego stylu życia.

Zadania:

- a) współudział w organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach zagospodarowania czasu wolnego

Wskaźniki:

- liczba uczestników,
- liczba świetlic aktywnie działających oraz liczba dzieci i młodzieży, uczestników zajęć,
- liczba zorganizowanych imprez, spotkań, konkursów i zabaw promujących zdrowy styl życia, liczba uczestników.

3) Prowadzenie działalności edukacyjnej dla mieszkańców gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży

Zadania:

- a) realizacja programów profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych
- b) prowadzenie warsztatów edukacyjnych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych
- c) prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców
- d) organizowanie spotkań i prelekcji ze specjalistami (m.in. funkcjonariusz policji, psycholog).
- d) zakup pomocy naukowych, dydaktycznych (filmy, broszury, nowoczesne planszowe gry edukacyjne i in.)

Wskaźniki:

- liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych,
- liczba szkół oraz uczniów biorących udział w programach,
- liczba organizowanych spotkań i prelekcji,
- ilość zakupionych materiałów pomocniczych.

4) Zwiększanie wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwościach zapobiegania zjawisku.

Zadania:

- a) opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych z dziedziny profilaktyki uzależnień oraz promocji zdrowia (współpraca z Ośrodkiem Zdrowia w Godkowie)
- b) upowszechnianie wiedzy na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych przez propagowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych.
- c) włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii i akcji promujących życie bez narkotyków.
- d) prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.

Wskaźniki:

- liczba działań informacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- liczba kampanii, w których wzięto udział.

4. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Godkowo w 2016 roku

Lp.	Zadania	Sposoby realizacji	Osoby lub instytucje odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1	Zapewnienie dostępności pomocy osobom uzależnionym i osobom zagrożonym uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy, pomocy psychologicznej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.	- kontynuowanie pełnienia dyżuru przez terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin; - udzielanie porad przez prawnika.	GKRPA Urząd Gminy Godkowo	Wg potrzeb	Większa skuteczność realizowanej polityki społecznej, większa świadomość problemu narkomanii
2	Wprowadzanie atrakcyjnych form zagospodarowania czasu wolnego dla społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego stylu życia.	współudział w organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach zagospodarowania czasu wolnego	GKRPA	Wg potrzeb	Zwiększenie przekonania normatywnych ograniczających sięganie po narkotyki, wzmocnienie naturalnych potrzeb zdrowego stylu życia
3	Prowadzenie działalności edukacyjnej dla mieszkańców gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży	-realizacja programów profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjum - prowadzenie warsztatów edukacyjnych w szkołach podstawowych, gimnazjum -prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców - organizowanie spotkań i prelekcji ze specjalistami (m.in. funkcjonariusz policji, psycholog). - zakup pomocy naukowych, dydaktycznych.	GKRPA	Wg potrzeb	Ograniczenie zachowań ryzykownych, zwiększenie umiejętności radzenia sobie w życiu Więcej rodzin radzących sobie z problemami wychowawczymi i rodzinnymi Ograniczenie szkód związanych z nadużywaniem środków psychoaktywnych
4	Zwiększanie wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwościach zapobiegania zjawisku.	- opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych z dziedziny profilaktyki uzależnień oraz promocji zdrowia. -upowszechnianie wiedzy na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych przez propagowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych. -włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii i akcji promujących życie bez narkotyków. -prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA	Wg potrzeb	Większa skuteczność realizowania gminnej polityki społecznej

5. Realizatorzy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy udziale innych instytucji chętnych do współpracy – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Godkowie, Zespół Interdyscyplinarny, Szkoły z terenu Gminy Godkowo, Policja, osoby fizyczne.

6. Źródła finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu gminy oraz częściowo środki pochodzące z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Plan wydatków Programu na 2016 rok zostanie określony w uchwale budżetowej na 2016 rok.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Dziki